



KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Przewodniczący
Marek Chrzanowski



Warszawa, dnia 10 kwietnia 2017 r.

DPP/WOPIII/024/46/11/2016/BW/DL/ES

MINISTERSTWO FINANSÓW
KANCELARIA GŁÓWNA

Wpł. 2017 -04-, 10 (1)

Dep. M. Liczba zali: Kp.

Pan
Piotr Nowak
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Stanisław Paweł Minister

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2017 r., znak FN5.700.17.2016, dotyczące poprawionego projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych uwag organu nadzoru do ww. projektu.

1. Organ nadzoru proponuje konsekwentne posługiwanie się terminologią na oznaczenie osoby zamierzającej skorzystać i korzystającej z usług ubezpieczeniowych za pośrednictwem pośredników ubezpieczeniowych. W szczególności dotyczy to wyrazu „klient”. Obecnie projektodawca używa zamiennie określeń: „osoba zainteresowana”, „osoba poszukująca ochrony ubezpieczeniowej”, „ubezpieczający” i „ubezpieczony w ubezpieczeniu na cudzy rachunek”, co w opinii organu nadzoru może generować trudności interpretacyjne w toku stosowania przepisów ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. W ocenie organu nadzoru pojęcie „klienta” mogłoby zostać zdefiniowane jako obejmujące „ubezpieczającego”, „ubezpieczonego” oraz „osobę poszukującą ochrony ubezpieczeniowej”. Organ nadzoru wskazuje ponadto, że w projekcie ustawy pojawia się również pojęcie „osoby zainteresowanej” – art. 9 ust 7 projektu – które nie występuje w innych przepisach projektu. Organ nadzoru postuluje zatem ujednolicić terminologię stosowaną na gruncie projektu ustawy.
2. **Art. 3 ust. 3 (wprowadzenie)** projektu – konieczne jest odwołanie również do ust. 2. Ponadto nie wydaje się zasadne ograniczenie przepisu tylko do obowiązku zakładu ubezpieczeń. Na gruncie dyrektywy IDD obowiązku w tym zakresie można nałożyć również na pośrednika, co w przedmiotowym przypadku będzie zasadne w przypadku, w którym pośrednik wyłączony spod zakresu projektowanej ustawy będzie działał z umocowania klienta, nie zaś z umocowania zakładu ubezpieczeń.
3. **Art. 3 ust. 3 pkt 2** projektu ustawy stanowi, że w przypadku wykonywania działalności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 1 (umowa ubezpieczenia jest uzupełnieniem dostarczanych przez niego towarów lub usług), zakład ubezpieczeń zapewnia przed zaproponowaniem umowy ubezpieczenia,

istnienie odpowiednich i proporcjonalnych rozwiązań służących stosowaniu art. 8, art. 9 ust. 3 i art. 12.

W ocenie organu nadzoru przepis art. 3 ust. 3 pkt 2 powinien zostać zmieniony w ten sposób, że zakład ubezpieczeń zapewnia spełnienie wymogów wynikających z art. 8, art. 9 ust. 3 i art. 12. Obecna treść art. 3 ust. 3 pkt 2 nie jest jednoznaczna i trudno ustalić, o jakie rozwiązania odpowiednie i proporcjonalne chodzi. Poza tym przepis może sugerować, że mowa o odpowiednim i proporcjonalnym wykonywaniu obowiązków określonych w art. 8, art. 9 ust. 3 i art. 12 projektu ustawy, tymczasem obowiązki te są tego rodzaju, że można je wykonać tylko w całości. Odpowiedniość i proporcjonalność nie będzie mogła być tu zastosowana, zarówno jeśli chodzi o zastosowanie się do dyspozycji przepisów art. 8, art. 9 ust. 3 i art. 12, jak również zapewnienie rozwiązań służących ich wykonaniu. Tytułem przykładu, art. 8 ust. 1 projektu ustawy dotyczy uczciwego, rzetelnego i profesjonalnego postępowania względem osób poszukujących ochrony ubezpieczeniowej lub klientów, a art. 8 ust. 3 dotyczy obowiązku przekazywania klientowi informacji, które będą jasne, rzetelne i niewprowadzające w błąd. Adresat norm zawartych w art. 8 ust. 1 i 3 projektu ustawy może tylko i wyłącznie stosować je wprost i w całości. Podobnie nie można w sposób proporcjonalny wykonywać innych czynności wynikających z art. 8, art. 9 ust. 3 i art. 12 projektu ustawy.

Ponadto z przepisu wynika, że przed zawarciem umowy powinny istnieć „odpowiednie i proporcjonalne rozwiązania”. Tymczasem na gruncie dyrektywy IDD określenie „przed zawarciem umowy” wydaje się dotyczyć wykonania obowiązków w zakresie podjęcia określonych działań odnośnie konkretnego klienta (tutaj: art. 9 ust. 3 i art. 12 projektu), nie zaś rozwiązań organizacyjnych stosowanych przez pośrednika (art. 8 projektu). Przepis należy zatem przereklamować.

4. **Art. 3 ust. 3** projektu określa obowiązki zakładu ubezpieczeń w przypadku korzystania z usług pośredników nie objętych zakresem ustawy. W ocenie organu nadzoru przepis ten powinien otrzymać brzmienie *„W przypadku wykonywania działalności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń przez przedsiębiorcę, o którym mowa w ust. 1 oraz w ust 2. (...)”*, z uwagi na to, że art. 3 ust 2 stanowi rozszerzenie ust. 1 na przedsiębiorców oferujących ubezpieczenia uzupełniające towar lub usługę, o których mowa w art. 3 ust 1 pkt 1 czas trwania tej usługi nie przekracza trzech miesięcy oraz wysokość składki należnej z tytułu umowy ubezpieczenia w odniesieniu do jednego ubezpieczonego nie przekracza kwoty stanowiącej równowartość 200 euro. Analogiczna uwaga dotyczy art. 3 ust 4 projektu.
5. **Art. 3 ust. 4 projektu** – przepis zdaje się wykluczać, aby pośrednicy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2, wykonywali działalność z umocowania klienta, nie zaś z umocowania zakładu ubezpieczeń.
6. **Art. 3 ust. 6 projektu** – należy doprecyzować, czy przepis dotyczy pełnomocnictw udzielanych tylko pośrednikom, których dotyczy art. 3 projektu, czy też wszystkich pełnomocnictw udzielanych zgodnie z projektowaną ustawą. Poza tym należy doprecyzować, co oznaczają „dane identyfikujące”, gdyż obowiązki powinny być formułowane w sposób nie budzący wątpliwości co do ich treści.
7. **Art 3 ust. 8** projektu określa sposób obliczenia równowartości kwot z art. 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, w złotych. Zgodnie z tym przepisem, wyliczenie kwot odbywa się wg średniego kursu euro ogłoszonego przez NBP wg tabeli kursów nr 1 każdego roku. Organ nadzoru poddaje pod rozagę ujednoclenie sposobu obliczania kwot wyrażonych w euro ze sposobem określonym w art. 272 ust. 6 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności

ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zgodnie z którym do obliczeń przyjmuje się średni kurs walut obcych ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roboczym października danego roku.

8. **Art. 4** projektu – organ nadzoru proponuje, by w słowniczku ustawy zamieścić definicję „dużych ryzyk” zgodnie z definicją z art. 3 ust 1 pkt 6 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
9. **Art. 4 pkt 1 lit. b** projektu – z dyrektywy IDD nie wynika, aby towary lub usługi musiały być dostarczane/świadczone przez przedsiębiorcę wykonującego działalność w zakresie dystrybucji ubezpieczeń.
10. **Art. 4 pkt 6 i 7** projektu – pod rozwagę poddaje się, aby definicje obejmowały również pośredników ubezpieczeniowych zarejestrowanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej i wykonujących działalność w Polsce.
11. **Art. 4 pkt 9) i 10)** projektu zawierają definicję „kosztów dystrybucji” i „kosztów prowizji”. W ocenie organu nadzoru, użyte w ww. definicjach pojęcie „założonych kosztów akwizycji” jest niejasne i niezdefiniowane w projekcie ustawy, co prowadzi do braku jasnych kryteriów wyliczenia tych kosztów.
Art. 4 pkt 9) i 10) projektu nakłada obowiązek wyliczenia kosztów w oparciu o sumę składek w rekomendowanym minimalnym okresie trwania umowy. Niezależnie od uwagi, o której mowa powyżej, dotyczącej „założonych kosztów akwizycji” organ nadzoru proponuje zmianę definicji z art. 4 pkt 9) i 10) w ten sposób, by suma składek w rekomendowanym minimalnym okresie trwania umowy została zastąpiona sumą składek wpłaconych przez klienta (ubezpieczonego lub ubezpieczającego) w okresie pierwszych pięciu lat od zawarcia umowy ubezpieczenia, lub w okresie trwania umowy, jeżeli jest krótszy niż 5 lat.
W ocenie organu nadzoru obecna propozycja nie daje realnej możliwości porównania kilku ofert w zakresie kosztów dystrybucji, ponieważ rekomendowane minimalne okresy trwania umowy mogą się znacząco różnić, co dotyczy zwłaszcza ubezpieczeń na życie. Ponadto obecna propozycja w celu „zmniejszenia” procentowo wyrażonych kosztów dystrybucji wykazywanych względem klienta, może skłaniać zakłady ubezpieczeń do przedstawiania długich minimalnych okresów utrzymania umowy na potrzeby procentowego wyliczenia kosztów akwizycji oraz kosztów prowizji. Przy takim założeniu koszty prowizji pośredników stanowić mogą niewielką część sumy wyliczonych w tym okresie składek. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 23 ust 5 i 6 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, prowizja pośrednika przy sprzedaży produktów ubezpieczeniowych o charakterze inwestycyjnym powinna być rozłożona równomiernie w całym okresie umowy, jeśli czas trwania umowy jest krótszy niż 5 lat, lub w wypadku umów zawartych na czas dłuższy niż 5 lat – równomiernie rozłożona w okresie nie krótszym niż 5 lat. Z tego względu, w ocenie organu nadzoru, termin 5 lat powinien być również zastosowany przy obliczaniu kosztów o których mowa w art. 4 pkt 9) i 10) projektu ustawy.
12. **Art. 4 pkt 17** projektu – zwrócić należy uwagę, że zasady dobra ogólnego to nie „informacje”, lecz normy prawne.
13. **Art. 5 ust. 1** projektu – proponuje się sformułować odrębną jednostkę redakcyjną wskazującą, że działalność w zakresie dystrybucji ubezpieczeń może być wykonywana

wyłącznie przez dystrybutorów ubezpieczeń uregulowanych przepisami projektowanej ustawy (analogicznie – art. 6 ust. 1 projektu).

14. **Art. 5 ust. 1 pkt 2** projektu – zwrócić należy uwagę, że nie jest możliwe zawieranie umów „na rzecz” zakładu ubezpieczeń (chyba, że chodzi o konstrukcję umowy o świadczenie na rzecz osoby trzeciej w rozumieniu kodeksu cywilnego, ale raczej nie taka jest intencja projektodawcy). „Na rzecz” można jedynie wykonywać czynności prowadzące do zawarcia umowy bezpośrednio przez mocodawcę.
15. **Art. 5 ust. 3 i 4, art. 6 ust. 1** projektu - w projektowanych definicjach czynności agencyjnych i brokerskich nie uwzględniono zawartych w obecnie obowiązującym art. 4 pkt 1 i 2 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym czynności polegających na organizowaniu i nadzorowaniu czynności agencyjnych i brokerskich, co rodzi ryzyko powstania nieprawidłowości. Rezygnacja z wyżej wskazanego zakresu czynności w ocenie organu nadzoru będzie prowadzić do powstania sytuacji, w których osoby nie spełniające wymogów ustawowych – jako osoby podejmujące decyzje strategiczne dla spółki – będą mogły mieć realny wpływ na funkcjonowanie jednostki organizacyjnej będącej pośrednikiem ubezpieczeniowym.
- Proponuje się:
- w art. 5 ust. 3 po wyrazach „czynności związane z dystrybucją ubezpieczeń w imieniu lub na rzecz zakładu ubezpieczeń” dodać wyrazy „w tym czynności polegające na organizowaniu i nadzorowaniu czynności agencyjnych”.
 - w art. 5 ust. 4 po wyrazach „czynności związane z dystrybucją ubezpieczeń w imieniu lub na rzecz poszukującego ochrony ubezpieczeniowej lub klienta” dodać wyrazy „w tym czynności polegające na organizowaniu i nadzorowaniu czynności brokerskich”.
 - w art. 6 ust. 1 dodać pkt 4 w brzmieniu: „organizowaniu i nadzorowaniu czynności reasekuracyjnych”, co analogicznie ma za zadanie wykluczyć możliwość wykonywania działalności reasekuracyjnej przez osoby wykonujące działalność agencyjną lub czynności agencyjne.
16. **Art. 6 ust. 1** projektu - proponuje się uzupełnić pkt 3 po wyrazach „wykonywaniu umów reasekuracji” o wyrazy „w szczególności w przypadku roszczenia”.
17. **Art. 9 ust. 1** projektu – powstaje pytanie, jaka jest relacja tego przepisu do art. 21 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (to jest czy spełnienie wymogów z tego przepisu oznaczać będzie, że jednocześnie spełnione są wymogi wynikające z art. 9 ust. 1 projektu).
18. Organ nadzoru proponuje zmianę **art. 9 ust. 4** projektu ustawy. Załącznik do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej określa podział ryzyka wg działów, grup i rodzajów ubezpieczeń, na podstawie którego poszczególne umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej należy przypisać do odpowiednich grup ryzyka. Zatem w ust. 4 należy zastrzec, że informacje przekazywane w postaci ustandaryzowanego dokumentu dotyczą umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej, których przedmiotem są ryzyka wymienione w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

19. Organ nadzoru w celu zapewnienia czytelności przepisów, proponuje by **art. 9 ust 4 – 7**, dotyczące krótkiego dokumentu informacyjnego dotyczącego umów ubezpieczenia działu II, wyodrębnić w ramach odrębnej jednostki redakcyjnej.
20. **Art. 9 ust. 5 pkt 6 i 7** projektu - wymienione punkty powinny odnosić się także do gwarancji ubezpieczeniowej.
21. **Art. 9 ust. 7** projektu – przepis wzbudza liczne wątpliwości. Po pierwsze dotyczy jedynie ubezpieczeń i grupowych i powstaje pytanie, dlaczego pominięto indywidualne ubezpieczenia na cudzy rachunek. Po drugie, nie wiadomo, jak wykonać obowiązek nałożony przepisem w sytuacji, kiedy ubezpieczony nie jest znany z tożsamości, lecz ochrona jest skutecznie świadczona (co jest możliwe w szczególności w przypadku ubezpieczeń mienia). Po trzecie, powstaje pytanie, jakie będą skutki prawne niedopełnienia przez ubezpieczającego przewidzianego w projektowanym przepisie obowiązku, i czy w ogóle jest celowe wprowadzanie tej regulacji w ustawie, która nie dotyczy relacji występujących na gruncie stosunków normujących dystrybucję ubezpieczeń (czyli działalność wykonywaną za wynagrodzeniem, co z zasady jest wykluczone w przypadku relacji ubezpieczający-ubezpieczenia oraz ubezpieczający-ubezpieczyciel).
22. **Art. 10 ust. 1 pkt 2)** projektu Organ nadzoru zwraca uwagę, że art. 23 ust. 2 określa, jakie informacje powinny zostać zawarte w dokumencie pełnomocnictwa, natomiast art. 10 ust. 1 pkt 2) nakłada na dystrybutora obowiązek przekazania poszukującemu ochrony ubezpieczeniowej lub klientowi tych właśnie informacji. Wydaje się, że nie było intencją projektodawcy, by informować klienta o tym, jakie informacje składają się na treść pełnomocnictwa, lecz chodziło o nałożenie na dystrybutora obowiązku okazywania klientowi dokumentu pełnomocnictwa. W takiej sytuacji należy skreślić z art. 10 ust. 1 pkt 2) odesłanie do art. 23 ust. 2 projektu ustawy. Obowiązek okazania pełnomocnictwa wynika z art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. 6 pkt 1 projektu ustawy.
23. Treść **art. 12** projektu nie jest zrozumiała, w zakresie zwrotów „poszczególne składniki” i „poszczególne elementy pakietu”. Wobec tego organ nadzoru proponuje, by w miejsce powyższych zwrotów posługiwać się zwrotami „poszczególne umowy” lub „poszczególne umowy składające się na pakiet”. Określenia te odnosiłoby się zarówno do zawieranych umów ubezpieczenia będących częścią pakietu, jak również umów sprzedaży lub umów o świadczenie usług składających się na pakiet.

Analogiczną uwagę organ nadzoru zgłasza odnośnie do zwrotu „zakup towaru lub usługi”. Także w tym przypadku proponuje się stosowanie terminu „zawarcia umowy dotyczącej zakupu towaru lub świadczenia usługi”.

24. **W art. 13 ust. 1** projektu mowa jest o procesie zatwierdzania produktu przez zakład ubezpieczeń, agenta ubezpieczeniowego i brokera ubezpieczeniowego oraz o procesie zatwierdzania „istotnych dostosowań”. W ocenie organu nadzoru nie jest jasne, o jakie istotne dostosowania chodzi. Dyrektywa IDD w art. 25 ust. 1 akapit pierwszy odwołuje się do pojęcia „istotnych dostosowań istniejącego produktu”, z czego należy wnosić, że chodzi o istotne zmiany dokonywane w produkcie już dystrybuowanym. W związku z powyższym organ nadzoru proponuje zmianę art. 13 ust. 1 projektu ustawy w ten sposób, by zamiast zwrotu „jego istotnych dostosowań” użyć zwrotu „istotnych zmian dokonywanych w produkcie ubezpieczeniowym będącym w obrocie”.

25. **Art. 13 ust. 5** projektu stanowi, że „Zakład ubezpieczeń udostępnia pośrednikom ubezpieczeniowym odpowiednie informacje o danym produkcie ubezpieczeniowym oraz o procesie jego zatwierdzania, w tym informacje na temat określonego rynku docelowego danego produktu.” Zdaniem organu nadzoru wskazany obowiązek powinien dotyczyć również tych pośredników ubezpieczeniowych, którzy tworzą dany produkt ubezpieczeniowy. W ocenie organu nadzoru, obowiązek ten wynika z art. 25 ust. 1 akapit 5 Dyrektywy 2016/97. Możliwa jest bowiem sytuacja, w której istotne parametry danego produktu zostaną określone przez pośrednika (a więc będzie on jego „twórcą” w rozumieniu Dyrektywy 2016/97), natomiast produkt ten będzie dystrybuowany nie tylko przez zakład ubezpieczeń oraz pośrednika – wytwórcę, ale również przez innych pośredników. Tym samym, jeżeli produkt stworzony przez jednego pośrednika ma być sprzedawany/proponowany przez innego dystrybutora, dystrybutor ten powinien uzyskać dostęp do informacji o tym produkcie przed rozpoczęciem jego wprowadzania do obrotu. Równocześnie organ nadzoru proponuje doprecyzowanie przepisów w ten sposób, by pośrednik ubezpieczeniowy, który tworzy dany produkt, nie był zobowiązany do przekazywania informacji o produkcie ubezpieczeniowym i o procesie zatwierdzania w sytuacji, w której inni pośrednicy nie będą tego produktu dystrybuować.
26. **Art. 13 ust. 6 i 7 projektu** – w ust. 6 projekt posługuje się pojęciem „systemu przekazywania informacji”, jakim musi dysponować pośrednik, który to system ma umożliwiać otrzymywanie od zakładu ubezpieczeń informacji na temat produktu, który ma być oferowany. W ocenie organu nadzoru pojęcie „systemu przekazywania informacji” może być mylące, gdyż może sugerować istnienie rozwiązań technologicznych („system informatyczny”). Właściwszym określeniem jest pojęcie „dysponowania odpowiednimi rozwiązaniami w celu uzyskania informacji o produkcie”, analogicznie jak wynika to z art. 25 ust. 1 akapit 6 Dyrektywy IDD: „*W przypadku gdy dystrybutor ubezpieczeń udziela porady na temat produktów ubezpieczeniowych lub proponuje produkty ubezpieczeniowe, których nie tworzy, musi on dysponować odpowiednimi rozwiązaniami w celu uzyskania informacji, o których mowa w akapicie piątym, oraz rozumieć cechy i określony rynek docelowy każdego produktu ubezpieczeniowego.*”
27. **Art. 14** projektu - proponuje się dodanie ustępu w brzmieniu: „*Odpowiedzialność za odbycie przez osobę wykonującą czynności związane z dystrybucją ubezpieczeń lub dystrybucją reasekuracji obowiązku szkolenia zawodowego, o którym mowa w ust. 1 spoczywa odpowiednio na zakładzie ubezpieczeń, na brokerze ubezpieczeniowym lub brokerze reasekuracyjnym.*”
Należy mieć na uwadze, że to zakład ubezpieczeń sprawuje bezpośredni nadzór nad agentem ubezpieczeniowym i powinien nadzorować również wykonywanie obowiązków szkoleniowych przez osoby wykonujące czynności agencyjne u danego agenta. W przypadku brokera ubezpieczeniowego i brokera reasekuracyjnego – dystrybutorów niezależnych od zakładu ubezpieczeń – odpowiedzialność za brak szkoleń przez jego pracowników powinny spoczywać na brokerze.
28. **Art. 14 ust. 2** projektu - organ nadzoru proponuje, żeby termin powstania obowiązku odbycia szkolenia zawodowego uzależnić od momentu wpisu (ewentualnie zgłoszenia) osoby wykonującej czynności agencyjne lub osoby wykonującej czynności brokerskie do rejestru. Ocena, czy po wpisaniu do rejestru osoby wykonującej czynności agencyjne lub brokerskie faktycznie doszło do rozpoczęcia wykonywania takich czynności oraz kiedy

to faktycznie nastąpiło będzie w praktyce bardzo trudno, co przełoży się na trudność w egzekwowaniu ustawowego obowiązku.

29. **Art. 14 ust. 8** projektu - w opinii organu nadzoru w zaświadczeniu potwierdzającym odbycie szkolenia zawodowego niezbędna jest informacja o dorobku zawodowym i wykształceniu prelegenta (trenera). Wprowadzenie tej informacji jest niezbędne, aby uniknąć sytuacji, w których osobami szkolącym byłyby osoby o wątpliwych kwalifikacjach i doświadczeniu. Wprowadzenie informacji w tym zakresie pozwoli na weryfikację, czy szkolenia odbywają się z zachowaniem art. 14 ust. 5 projektu ustawy. Art. 14 ust. 8 winien zatem otrzymać brzmienie: *„Po odbyciu szkolenia zawodowego podmiot przeprowadzający szkolenie wystawia dokument poświadczający odbycie szkolenia zawierający: datę i miejsce wystawienia, datę i miejsce przeprowadzenia szkolenia, imię i nazwisko oraz datę urodzenia uczestnika szkolenia, zakres tematyczny szkolenia, wymiar godzinowy szkolenia, dane podmiotu organizującego szkolenie (imię i nazwisko lub firma, adres) oraz imię i nazwisko osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie lub przygotowanie szkolenia, **ich wykształcenie i doświadczenie zawodowe**, a także imię i nazwisko oraz podpis osoby wystawiającej dokument.”*
30. W **art. 18 ust. 4** projektu proponuje się dodanie zdania drugiego o następującej treści: *„W ramach obowiązku, o którym mowa w zdaniu pierwszym agent ubezpieczeniowy, broker ubezpieczeniowy lub zakład ubezpieczeń informują klienta w szczególności, czy prowizja z tytułu umowy ubezpieczenia jest uzależniona od wolumenu zawartych umów ubezpieczenia.”* Powyższa propozycja wynika z obserwacji praktyki rynkowej. Typowy konflikt interesów powstaje bowiem w związku z takim ukształtowaniem postanowień umownych dotyczących wynagrodzenia pośrednika lub pracownika zakładu ubezpieczeń zawierającego umowy ubezpieczenia, w świetle których wynagrodzenie z tytułu zawierania umów ubezpieczenia jest uzależniane od wolumenu zawartych umów. Stanowi to istotną zachętę dla wielu pośredników/pracowników zakładów ubezpieczeń którzy proponują klientom nie te umowy, które są dla nich najbardziej odpowiednie, lecz umowy z tytułu zawarcia których otrzymają najwyższą prowizję.
31. **Art. 18 ust. 6 projektu** - z przepisu należy wnioskować, że klient, po zapoznaniu się z informacjami dotyczącymi konfliktu interesów, powinien mieć możliwość świadomego zadecydowania o zawarciu bądź nie zawarciu umowy ubezpieczenia. Obecny zapis, mówiący o podjęciu świadomej decyzji co do działalności z zakresu dystrybucji ubezpieczeń, co do której zaistniał konflikt interesów, jest nieprecyzyjny i nieczytelny, sugeruje wręcz, że to klient prowadzi działalność w zakresie dystrybucji, co jest w oczywisty sposób nielogiczne.
32. W ocenie organu nadzoru w celu zapewnienia czytelności przepisów niezbędne jest, aby ustawa wskazywała wyraźnie, że osoby wykonujące czynności agencyjne/brokerskie mogą wykonywać te czynności wyłącznie po wpisaniu do rejestru.
33. W **art. 21** projektu proponuje się następujące brzmienie ust. 4 po myślniku: *”... - z uwzględnieniem konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu kwalifikacji osób, o których mowa w ust. 1, 2 i 3.”*
34. **Art. 22 projektu** - organ nadzoru podtrzymuje zgłoszoną uprzednio uwagę, zgodnie z którą art. 22 powinien zostać uzupełniony o kolejny ustęp w brzmieniu:

„Zakład ubezpieczeń obowiązany jest ustalić, czy przedsiębiorca, z którym zamierza zawrzeć umowę agencyjną, nie zawarł uprzednio umowy z innym zakładem ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej lub czy nie został wpisany do rejestru jako wykonujący działalność agencyjną w imieniu lub na rzecz dwóch zakładów ubezpieczeń wykonujących działalność w zakresie tego samego działu ubezpieczeń zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W przypadku ustalenia, że występuje jedna z okoliczności wskazanych w zdaniu poprzedzającym, zawarcie umowy agencyjnej może nastąpić, jeżeli przy zawieraniu umowy agencyjnej przedsiębiorca okaże dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 3. W przypadku, w którym zawarcie umowy ubezpieczenia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie jest ujawnione w rejestrze agentów ubezpieczeniowych, wniosek o wpis agenta do rejestru agentów ubezpieczeniowych zawiera również wniosek o wpis danych dotyczących zawartej przez agenta umowy ubezpieczenia.”

Przepis ten ma na celu zobowiązanie zakładu ubezpieczeń do każdorazowego zweryfikowania, czy podmiot, z którym zakład ubezpieczeń zawiera umowę agencyjną, jest związany umową agencyjną z innym zakładem ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Jeśli w wyniku takiej weryfikacji okaże się, że agent działa już na rzecz jednego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zakład ubezpieczeń powinien w wniosku o wpis takiego agenta informację o zawartej umowie obowiązkowego ubezpieczenia OC. W praktyce oznaczać to będzie, że drugi zakład ubezpieczeń działający w zakresie tego samego działu ubezpieczeń, zobowiązany będzie do złożenia informacji dotyczącej umowy ubezpieczenia OC, chyba że zgłoszenia tego dokonał już inny zakład ubezpieczeń. Weryfikacja może polegać na sprawdzeniu przez zakład ubezpieczeń statusu agenta w rejestrze on-line za pośrednictwem strony internetowej organu nadzoru. Proponowane rozwiązanie uzasadnione jest faktem, że obecnie zakłady ubezpieczeń stosują praktykę polegającą na sporządzaniu wzorów oświadczeń, podpisywanych przez agentów, zgodnie z którymi agent nie działa na rzecz innego zakładu ubezpieczeń w zakresie tego samego działu ubezpieczeń. Tego typu standardy postępowania sprawiają, że agenci w wielu przypadkach nie są świadomi ciężącego na nich obowiązku posiadania obowiązkowego ubezpieczenia OC, a zakłady ubezpieczeń stoją na stanowisku, że oświadczenie agenta zwalnia je z odpowiedzialności z braku zawarcia przez agenta umowy ubezpieczenia OC. W ocenie organu nadzoru, nadzór zakładów ubezpieczeń nad agentami winien obejmować również kwestię spełniania przez agentów wymogu posiadania ubezpieczenia OC, co obecnie, wobec braku wyraźnego przepisu nakładającego na zakłady obowiązek weryfikowania tej kwestii, nie ma miejsca i nie pozwala organowi nadzoru na stosowanie jakichkolwiek sankcji wobec zakładów ubezpieczeń. Podkreślenia przy tym wymaga, że omawiany problem ma istotne znaczenie z punktu widzenia klientów, którym winien być zapewniony prosty i efektywny sposób zaspokojenia ewentualnych roszczeń wynikających z zawarcia umowy ubezpieczenia za pośrednictwem agenta.

35. Należy podnieść, iż opłata za brak zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC multiagenta, o której mowa w **art. 22** projektu, powinna być należna za każdy rok pozostawania bez ochrony ubezpieczeniowej, wobec czego należałoby dodać kolejny ustęp w art. 22 pomiędzy ust. 8 i 9, w brzmieniu:

„Oplata, o której mowa w ust. 8, należna jest za każdy rok pozostawania przez agenta ubezpieczeniowego i agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniającego bez ochrony ubezpieczeniowej.”.

36. **Art. 22 ust. 4** projektu – uwzględnienie gwarancji ubezpieczeniowej jako alternatywnej formy zabezpieczenia osób poszkodowanych na wypadek szkody wyrządzonej przez agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające może doprowadzić do zagrożenia interesów klientów. W przeciwieństwie do obowiązkowych ubezpieczeń OC, w przypadku których przepisy ściśle regulują warunki ochrony ubezpieczeniowej (w szczególności tzw. trigger), gwarancje ubezpieczeniowe są prawnie nieuregulowane co do choćby warunków płatności (strony mogą określić gwarancje jako warunkową lub bezwarunkową) czy temporalnego aspektu obowiązku gwaranta, przy czym jak się zdaje najczęstszą może być sytuacja, w której gwarant dokonuje płatności w przypadku żądania, jakie wpłynęło do niego w okresie ważności gwarancji. To ostatnie prowadzi do rozbieżności z instytucją obowiązkowego ubezpieczenia OC, w którym zakład ubezpieczeń wypłaca świadczenia w przypadku zdarzenia powodującego szkodę, które miało miejsce w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, nie zaś w przypadku wpływu doń roszczenia odszkodowawczego w tym zakresie. W konsekwencji gwarancja ubezpieczeniowa może nie okazać się instrumentem ekwiwalentnym dla obowiązkowego ubezpieczenia OC.
37. **Art. 22 ust. 8 zd. 1** projektu – zgodnie z projektowanym przepisem agent ubezpieczeniowy i agent oferujący ubezpieczenia uzupełniające, którzy nie spełnili obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia lub umowy gwarancji ubezpieczeniowej, o których mowa w ust. 3 i 4, są obowiązani wnieść opłatę na rzecz budżetu państwa w wysokości stanowiącej równowartość 1.000 euro obliczona według kursu ogłoszonego przez narodowy Bank Polski w tabeli kursów nr 1 każdego roku. Projektowany przepis nie reguluje, który rok ma zostać uwzględniony przy ustalaniu kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w tabeli kursów nr 1 do obliczenia wymienionej opłaty. W związku z opisaną wątpliwością proponuje się przyjęcie do obliczenia wysokości ww. opłaty średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w tabeli kursów nr 1 roku, w którym organ nadzoru wzywa agenta ubezpieczeniowego na podstawie art. 11 ust. 6 ustawy do potwierdzenia zawarcia umowy ubezpieczenia, tak jak czynił to organ nadzoru w praktyce nadzorczej.
38. Zwrócenia uwagi wymaga na gruncie **art. 22** projektu, iż ustęp 14 powinien zawierać upoważnienie ustawowe dotyczące umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i gwarancji ubezpieczeniowej, o których mowa zarówno w ust. 3, jak i w ust. 4. Obecnie przepis ust. 6, dotyczący wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające odsyła do ust. 14 stanowiąc, że jej wysokość zostanie określona w rozporządzeniu dotyczącym ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej agentów ubezpieczeniowych. Z kolei przepis ust. 7, który dotyczy wysokości kwoty gwarancji ubezpieczeniowej w umowie gwarancji ubezpieczeniowej zawieranej przez agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające w ogóle nie wskazuje, w jakim akcie zostanie określona ta wysokość. Wprowadza natomiast, co jest nie do końca zrozumiałe, kryteria brane pod uwagę przy ustalaniu kwoty gwarancji ubezpieczeniowej. Tymczasem dyrektywa IDD w art. 10 ust. 5 wymaga, by zarówno ubezpieczenie OC jak również gwarancja ubezpieczeniowa zostały ustalone na poziomie określonym przez państwa członkowskie. Art. 10 ust. 5 dyrektywy IDD wymaga także, by gwarancja ubezpieczeniowa była porównywalna do

ubezpieczenia OC. W ocenie organu nadzoru wymóg ustalenia przez państwa członkowskie poziomu ubezpieczenia OC i gwarancji ubezpieczeniowej należy rozumieć przede wszystkim jako ustalenie minimalnych sum gwarancyjnych/kwoty gwarancji, termin powstania obowiązku ubezpieczenia/zawarcia gwarancji, czy zakresu ubezpieczenia. Brak regulacji w odniesieniu do gwarancji ubezpieczeniowej oznacza, że dyrektywa IDD nie zostanie w pełni zaimplementowana.

Uzupełnienie upoważnienia ustawowego konieczne jest również ze względu na brzmienie ust. 11 pkt 1, który stanowi, że data zawarcia umów ubezpieczenia i gwarancji ubezpieczeniowej określona jest w przepisach wydanych na podstawie ust. 14.

39. **Art. 23 ust. 3** projektu – nie wiadomo, w jaki sposób wyrazy in fine „od dnia ich rozwiązania, wygaśnięcia lub cofnięcia” odnoszą się do dokumentów dotyczących wynagrodzenia agenta oraz obowiązkowych szkoleń, gdyż nie mogą one być rozwiązane, wygaszone ani cofnięte. W konsekwencji temporalny aspekt obowiązku zakładów ubezpieczeń w zakresie przechowywania dokumentów jest niejasny.
40. **Art. 24 ust. 1 pkt 2 projektu (ewentualnie w odrębnym przepisie w rozdziale 2)** - projektowana regulacja winna być uzupełniona o przepis nakładający na agenta obowiązek przedstawienia klientowi ofert tych zakładów ubezpieczeń, które oferują produkt odpowiadający potrzebom i wymaganiom klienta. Obowiązek taki pozwoli zapobiegać ewentualnemu konfliktowi interesów, wyrażającemu się w możliwości przedstawiania przez agenta wyłącznie ofert umów ubezpieczenia, których zawarcie skutkuje uzyskaniem przez agenta wynagrodzenia wyższego od wynagrodzenia za zawarcie umowy adekwatnej do potrzeb i wymagań klienta. Wprowadzenie zaproponowanego obowiązku ma służyć przede wszystkim ochronie klienta przed missellingiem. W ocenie organu nadzoru, klient (ubezpieczający, ubezpieczony) w przypadku korzystania z usług tzw. multiagenta powinien być informowany o zakładach ubezpieczeń, z którymi multiagent ma podpisaną umowę agencyjną, a które posiadają w swojej ofercie produkt ubezpieczeniowy spełniający kryteria, o których mowa w art. 9 ust. 1 (tj. produkt adekwatny do potrzeb w zakresie ochrony ubezpieczeniowej), a nie o wszystkich zakładach ubezpieczeń, jak w obecnym kształcie projektu.
41. **Art. 24 ust. 2** projektu – organ nadzoru proponuje, by obowiązek informowania o kosztach dystrybucji i kosztach prowizji obejmował wszystkie umowy ubezpieczenia, o których mowa w grupie 3 działu I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a nie wyłącznie umowy, w których gwarantowana wysokość świadczenia z tytułu śmierci ubezpieczonego jest niższa niż dziesięciokrotność rocznej składki ubezpieczeniowej należnej z tytułu tej umowy w każdym z pierwszych 5 lat ubezpieczenia. Analogiczna zmiana proponowana jest względem art. 25 ust. 2 i art. 34 ust. 2 projektu.
- Organ nadzoru wskazuje, że z art. 23 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wynika obowiązek równomiernego rozkładania prowizji pośrednika w czasie. Obowiązek ten nie ma zastosowania względem umowy ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym, w której gwarantowana wysokość świadczenia z tytułu śmierci ubezpieczonego z dowolnej przyczyny jest wyższa niż dziesięciokrotność rocznej składki należnej z tytułu tej umowy w każdym z pierwszych 5 lat ubezpieczenia. W ocenie organu nadzoru ryzyko tzw. „missellingu” istnieje zwłaszcza w przypadku umów ubezpieczenia, w których wypłata prowizji następuje jednorazowo (a więc również umów o których mowa w art. 23 ust. 7 ustawy z dnia 11 września 2015 r.).

42. **Art. 28** projektu – wydaje się, że konieczne jest poczynienie w brzmieniu przepisu zastrzeżenia odnoszącego się do dalszych regulacji projektu, które przewidują uprawnienia organu nadzoru bezpośrednio odnoszące się do agentów ubezpieczeniowych.
43. **W art. 32 ust. 2 pkt 1** projektu wyraz „i” należy zastąpić wyrazem „lub”. Niniejsza korekta pozwoli uniknąć możliwych problemów interpretacyjnych w zakresie konieczności jednoczesnego działania brokera jako ubezpieczeniowego i reasekuracyjnego.
Niezależnie od powyższego organ nadzoru wskazuje na potrzebę przeglądu całości projektu pod kątem stosowanych spójników, gdyż w wielu przypadkach powstają wątpliwości co do prawidłowości ich stosowania.
44. **Art. 32 ust. 5** projektu – należy sprecyzować kategorię pracowników w ten sposób, aby rozstrzygnąć, czy obejmuje ona wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, czy też również na podstawie umów cywilnoprawnych.
45. **Art. 34 ust. 4** projektu - organ nadzoru proponuje wprowadzenie na poziomie ustawowym obowiązku przekazywania informacji dotyczących działalności brokerskiej do organu nadzoru. Od kilkunastu lat corocznie organ nadzoru wzywa brokerów ubezpieczeniowych do przekazania informacji dotyczących działalności brokerskiej. Mając na uwadze wieloletnią, utrwaloną praktykę oraz znaczenie informacji pozyskiwanych z przekazywanych sprawozdań dla sprawowania nadzoru należy wprowadzić samodzielną postawę prawną zobowiązującą brokerów do realizacji tego obowiązku względem organu nadzoru. Należy również zaznaczyć, że wprowadzenie regulacji ustawowej w tym zakresie pozwoli uniknąć kosztów związanych z corocznym wysyłaniem korespondencji do wszystkich brokerów. Mając powyższe na uwadze zasadnym jest wprowadzenie do ustawy wskazanego powyżej obowiązku sprawozdawczego wraz z określeniem jego zakresu oraz upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia wzoru formularza, szczegółowego zakresu danych w nim określonych oraz sposobu jego przekazania organowi nadzoru.
46. **Art. 34** projektu – należy mieć na uwadze, że podmiot profesjonalny, jakim jest zakład ubezpieczeń, nie musi być obsługiwany przez brokera reasekuracyjnego w taki sam sposób, jak klient brokera ubezpieczeniowego, którego ochronie dedykowane są obowiązki sformułowane w art. 36. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę, że część zawartych tam obowiązków ma charakter uniwersalny i zwiększa pewność obrotu.
Proponuje się zatem w art. 34 dodać ust. 6 w brzmieniu: *„W stosunku do brokera reasekuracyjnego obowiązki, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, 5 oraz w ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.”*
47. **Art. 36 ust. 4 pkt 1 lit. e** projektu - organ nadzoru zauważa, iż podmiot ubiegający się o zezwolenie powinien legitymować się osobami posiadającymi wiedzę adekwatną do zakresu wydawanego zezwolenia (odpowiednio ubezpieczeń lub reasekuracji). Konieczne jest zatem jednoznaczne wskazanie w projektowanej ustawie, że nie chodzi o dowolny egzamin brokerski, ale o właściwy z punktu widzenia charakteru wykonywanej działalności. Proponuje się w art. 36 ust. 4 pkt 1 lit. e po wyrazach *„uzyskała zwolnienie z egzaminu”* dopisać wyrazy *„odpowiednio do zakresu działalności”*.

48. **Art. 43 ust. 2** projektu – organ nadzoru wskazuje, iż podstawowym warunkiem, jaki musi spełnić broker zamierzający wykonywać działalność na zasadzie swobody świadczenia usług, jest wpisanie do rejestru pośredników ubezpieczeniowych. Brak przedmiotowego zastrzeżenia jest niekonsekwentny w stosunku do innych przepisów ustawy, zgodnie z którymi zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej i wpis w rejestrze brokerów ubezpieczeniowych występują zawsze równocześnie. Zasadne jest zatem by w art. 43 ust. 2 po wyrazach „wydane przez organ nadzoru” dopisać wyrazy „wpisani do rejestru brokerów ubezpieczeniowych”.
49. **Art. 43 ust. 3** projektu – w przepisie odwołano się do nadzoru nad działalnością pośrednika ubezpieczeniowego mającego siedzibę w Polsce wykonywaną w innym państwie, przy czym chodzi o nadzór w zakresie określonych przepisów projektowanej ustawy. Wskazać należy, że taka konstrukcja jest nieprawidłowa, bowiem przepisy polskiej ustawy nie obowiązują na terytoriach innych państw.
50. **Art. 44 ust. 1 i 1 i art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 1, art. 49 ust. 1, art. 50 ust. 1** projektu ustawy posługują się zwrotem „działalność zbliżona do działalności agencyjnej” i „działalność zbliżona do działalności brokerskiej”. W ocenie organu nadzoru są to pojęcia na tyle niejasne, że wymagają usunięcia. Działalność transgraniczna w zakresie działalności agencyjnej i działalności brokerskiej może być wykonywana na terytorium RP wyłącznie przez podmioty, które są pośrednikami ubezpieczeniowymi w państwie pochodzenia. Organ nadzoru przyjmując notyfikację takiego podmiotu m. in. ustala, na podstawie informacji przekazanych przez notyfikujący organ nadzoru, czy w państwie macierzystym prowadzi on działalność w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego – agencyjną lub brokerską, a nie czy jest ona zbliżona do działalności agencyjnej lub brokerskiej. Poza tym, pośrednictwo ubezpieczeniowe obejmuje działalność agencyjną lub brokerską a nie działalność zbliżoną do agencyjnej lub brokerskiej. To, że w innych państwach mogą być wprowadzona nieco odmiennie regulacje odnoszące się do działalności w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego nie oznacza, że na terytorium RP pośrednictwo może być wykonywane przez podmioty prowadzące działalność do niego zbliżoną. Przyjąć należy, że podmioty z innych państw członkowskich Unii Europejskiej wykonując działalność w Polsce muszą uwzględniać okoliczność wyodrębnienia działalności agencyjnej i działalności brokerskiej, a zatem konieczne jest odwołanie się do tychże działalności, a nie do nich zbliżonych. Z tego względu przepisy art. 44 ust. 2 i 3 oraz art. 45 ust. 1 wymagają zmiany.
51. **Art. 56 projektu** – organ nadzoru proponuje uwzględnienie w regulacji ustawowej terminu, jakim posługuje się dyrektywa 2016/97 i nadanie ust. 1 następującego brzmienia: „Organ nadzoru dokonuje wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia poprawnego wniosku, o którym mowa w art. 55.”.
52. **Art. 57 projektu** - celem uzyskania spójności pomiędzy ust. 1 a ust. 2 wydaje się zasadna zmiana brzmienia ust. 1 *ab initio* na następujące „Rejestr agentów zawiera, w odniesieniu do przedsiębiorców będących osobami fizycznymi:...”.
53. W odniesieniu do przedsiębiorców - osób fizycznych rejestr zawierać ma „rodzaj agenta wykonującego działalność agencyjną” (ust. 1 pkt 4 projektu), natomiast w odniesieniu do przedsiębiorców nie będących osobami fizycznymi rejestr zawierać ma rodzaj agenta

ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające wykonującego działalność agencyjną” (ust. 2 pkt 4). Wydaje się, że ust. 2 pkt 4 powinien mieć brzmienie identyczne z ust. 1 pkt 4.

54. **Art. 61 projektu** – proponuje się uzupełnienie przepisu o dodatkowy ustęp (następujący po ustępie 2) w brzmieniu:
„Rejestr brokerów zawiera także:
1) *informacje o egzaminach brokerskich i osobach biorących w nich udział oraz o osobach zwolnionych z egzaminu brokerskiego,*
2) *informacje przekazane organowi nadzoru na podstawie art. 34 ust. 4 pkt 5.*”
Należy mieć na uwadze, że dane związane z osobami przystępującymi i zwolnionymi z egzaminu brokerskiego stanowią istotny element pozwalający poprzez system informatyczny dokonać weryfikacji wykonywania czynności brokerskich przez osoby uprawnione (zdany egzamin, zwolnienie z egzaminu). Istotnym czynnikiem jest również integracja danych przekazywanych w sprawozdaniach z działalności brokerskiej z pozostałymi danymi, dającymi pełny obraz odnośnie do działalności danego brokera. Jednocześnie niezbędne jest wprowadzenie upoważnienia ustawowego pozwalającego określić *zakres informacji o przeprowadzonych egzaminach oraz osobach biorących w nich udział*”. Wynika to z konieczności uwzględnienia w rejestrze brokerów zakresu danych odnoszących się do egzaminów brokerskich.
55. **Art. 61 ust. 2 pkt 10 projektu** – w ocenie organu nadzoru nie da się zamieścić w rejestrze informacji, że określone udziały nie uniemożliwiają sprawowania skutecznego nadzoru, gdyż nie jest to w istocie dana (informacja), lecz wyraz określonej oceny. Efektywnie w przypadku każdego brokera należałoby wpisać taką informację. Tymczasem na gruncie przepisów dyrektywy IDD kwestia ta (tj. aby udziały nie uniemożliwiały sprawowania skutecznego nadzoru) jest warunkiem rejestracji (okolicznością, jaką organ nadzoru musi zbadać), nie zaś informacją dotyczącą brokera ujawnioną w rejestrze (analogicznie w rejestrze nie ma np. informacji o niekaralności członków zarządu brokera).
56. **Art. 64 projektu** - proponuje się usunięcie ustępu 3, z uwagi na brak możliwości sprawowania nadzoru w sposób określony proponowanym przepisem.
57. **Art. 65 projektu** – organ nadzoru ponownie poddaje pod rozagę zamieszczenie przedmiotowej regulacji w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Ustawa o dystrybucji ubezpieczeń, poświęcona wymogom stawianym pośrednikom ubezpieczeniowym i zakładom ubezpieczeń, nie jest właściwym aktem prawnym dla przepisów odnoszących się do zadań organu nadzoru w zakresie badania oferowanych produktów ubezpieczeniowych. Ponadto, konstrukcja przepisu nie uległa zmianie, jest bardzo ogólna i nie daje odpowiedzi, w jaki sposób organ nadzoru ma wywiązać się z obowiązku monitorowania rynku oraz jaki ma być szczegółowy zakres danych poddanych analizie, w szczególności czy ma ona obejmować oprócz aspektów prawnych również aspekty ekonomiczno-inwestycyjne. Konieczne jest także wyposażenie nadzoru w dodatkowe instrumenty służące do realizacji obowiązku ujętego w projektowanym art. 65.
58. **Art. 66 projektu** - zawarta w ust. 5 definicja „głównego miejsca wykonywania działalności” jest niejasna, ponieważ zdefiniowana jest przez inne niezdefiniowane określenie: „główna działalność”. Należy ponadto zauważyć, że może mieć miejsce sytuacja, w której działalność jedynie z formalnego punktu widzenia jest wykonywana w

jednym miejscu, a w praktyce wszystkie działania i decyzje są podejmowane w innym miejscu.

59. **Art. 70 ust. 2** projektu – organ nadzoru proponuje ujęcie w odrębnym zdaniu albo jako odrębnej jednostki fragmentu zaczynającego się od sformułowania „i obejmuje w szczególności”. Ponadto, mając co prawda na uwadze treść art. 35a ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym, można poddać pod rozagę zmianę wyrazu „sprawdzeniu” na „badaniu” (por. art. 19a ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym oraz art. 344 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej).
60. **Art. 70 ust. 2, art. 71 ust. 2, art. 72 ust. 2** projektu – uwaga o charakterze *stricte* redakcyjnym: organ nadzoru proponuje analogiczne ujęcie redakcyjne kwestii związanych z zakresem kontroli (np. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, badaniu (ewentualnie sprawdzeniu) podlega ...).
61. **Art. 71 projektu** - proponuje się dodanie ust. 3 w brzmieniu analogicznym jak ust. 3 art. 72, to jest: „Organ nadzoru może nałożyć na agenta ubezpieczeniowego i agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające sankcje, o których mowa w art. 83 ust. 2 w przypadku odmowy poddania się kontroli lub utrudniania czynności kontrolnych.”.
62. **W art. 72 ust. 3** projektu odnoszącym się do sankcji nakładanych na brokera ubezpieczeniowego, błędnie odwołano się do art. 83 ust. 2, odnoszącego się do działalności agencyjnej. Należy odwołać się do art. 83 ust. 3, dotyczącego działalności brokerskiej.
63. **Art. 76 ust. 2 pkt 4** projektu – w ocenie organu nadzoru przepis ten powinien brzmieć „oświadczenia, informacje i wyjaśnienia złożone przez upoważnionych pracowników zakładu ubezpieczeń, pośredników ubezpieczeniowych lub ich upoważnionych pracowników”.
64. **Art. 76 ust. 3** projektu – wydaje się, iż w miejsce odwołania do art. 78 ust. 1 powinno być odwołanie do art. 77 ust.1 projektu.
65. **Art. 76 ust. 5 pkt 1** projektu – organ nadzoru zauważa, że w projekcie zrezygnowano z oddania na przechowanie zebranych w toku kontroli dowodów „za pokwitowaniem”.
66. **Art. 77 ust. 2** projektu – katalog „elementów” protokołu kontroli powinien mieć charakter otwarty (tymczasem w projekcie zrezygnowano z wyrażenia „w szczególności”).
67. **Art. 77 ust. 3 i nast.** projektu – zasadnym jest uporządkowanie poszczególnych przepisów tak, aby oddały intencję Projektodawcy dotyczącą przekazywania/doręczania protokołu kontroli. Wydaje się, że zamiarem jest, aby protokół kontroli doręczany był podmiotowi wykonującemu działalność brokerską i podmiotowi wykonującemu działalność agencyjną z odpowiednim zastosowaniem przepisów kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących doręczeń, natomiast w przypadku zakładu ubezpieczeń by protokół kontroli był przekazywany w sposób bezpośredni. Tymczasem proponowane przepisy odnoszą się do „przekazywania podmiotowi kontrolowanemu” (każdemu

podmiotowi kontrolowanemu) protokołu kontroli (art. 77 ust. 3 projektu), „doręczenia protokołu podmiotowi kontrolowanemu” (każdemu podmiotowi kontrolowanemu).

68. **Art. 77 ust. 5** projektu - organ nadzoru poddaje pod rozagę usunięcie drugiej części zdania zawartego w art. 77 ust. 5 zaczynającego się od wyrazów „z zastrzeżeniem, że organ nadzoru może uznać...”. W opinii organu nadzoru regulacja ta będzie zbędna, bowiem k.p.a. reguluje sytuację, w której domniemywa się, że doręczenie nastąpiło, pomimo tego, że adresat uchylał się od odbioru przesyłki.
69. **Art. 77 ust. 6** projektu – zasadnym jest wskazanie, że sposób odbioru protokołu określony w art. 77 ust. 6 dotyczy zakładu ubezpieczeń, ponieważ zagadnienie odebrania protokołu kontroli działalności brokerskiej i agencyjnej jest uregulowane w ust. 5.
70. **Art. 79 ust. 1** projektu - proponuje się zrezygnować z określenia początku biegu terminu od „podpisania” protokołu kontroli. Wynika to z faktu, że broker i agent, na podstawie art. 77 ust. 5 projektu, otrzymują protokół „korespondencyjnie”. Data podpisania protokołu nie powinna skracać danego im czasu do zapoznania się z treścią protokołu.
71. **Art. 82 ust. 2** projektu – przepis należy wyodrębnić jako osoby artykuł.
72. **Art. 83 ust. 1 pkt 1-3** projektu – konieczne wydaje się zastrzeżenie, że chodzi o naruszanie terminów dokonania czynności, nie zaś tylko o samo niedokonanie czynności. Gdyby przyjąć tę drugą możliwość, to nie podlegałoby karze zgłoszenie agenta dokonane po terminie.
73. **Art. 83 ust. 2** projektu – we wprowadzeniu spójnik „i” należy zastąpić spójnikiem „lub”. Ponadto przepisy zdają się wykluczać możliwość nakładania kar pieniężnych w przypadku agenta ubezpieczeniowego będącego spółką osobową, jeżeli jego współnikami są wyłącznie inne spółki osobowe. Wydaje się, że powinna istnieć możliwość nakładania kar pieniężnych bezpośrednio na takiego agenta.
74. **Art. 83 ust. 3** projektu – organ nadzoru proponuje w projektowanym art. 83 ust. 3 po wyrazach „*W razie odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 3*” dodać wyrazy „*wykonywania przez broker działalności z naruszeniem przepisów prawa*”.
Projektowane regulacje sankcyjne mają charakter wyłącznie sanacyjny, służący usunięciu stanu wadliwego istniejącego w chwili korzystania z tego instrumentu. Natomiast w praktyce mają miejsce nieprawidłowości o charakterze przeszłym co powoduje, że nie ma możliwości usunięcia ich skutków. Należy do nich np. przerwa w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Nie ma bowiem możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z datą wsteczną. W związku z powyższym zasadne jest wprowadzenie przepisu w proponowanym brzmieniu. W przeciwnym przypadku brak możliwości nałożenia sankcji należałoby traktować jako odstępienie od wymierzenia kary, co stanowiłoby sygnał przyzwolenia organu nadzoru na naruszanie przepisów prawa.

Dodać należy, że podobnie ocenić należy art. 85 i art. 86 projektu. Z przepisów tych wynika, że warunkiem zastosowania sankcji uregulowanych w art. 86 jest uprzednie skorzystanie (nieskuteczne) z instrumentu sanacyjnego określonego w art. 85. Takiego

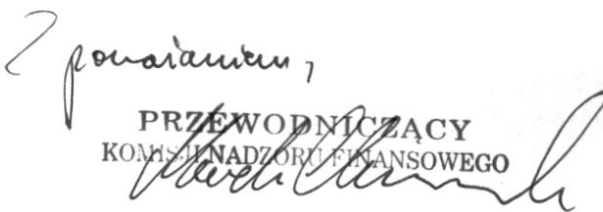
warunku stosowania sankcji nie przewiduje dyrektywa IDD i w związku z tym projekt stanowi w tym zakresie jej wadliwą implementację.

75. **Art. 84 projektu** - projektowany przepis daje organowi nadzoru kompetencję do wykreślenia pośrednika ubezpieczeniowego z rejestru w sytuacji, gdy wpis tego pośrednika nastąpił z naruszeniem przepisów ustawy. Konieczne jest również przyznanie organowi nadzoru kompetencji do „uchylania” czynności materialno – technicznej wykreślenia, jeżeli okaże się, że wniosek o wykreślenie został złożony błędnie lub przez pomyłkę. W praktyce organ nadzoru ma do czynienia z błędnymi lub złożonymi przez pomyłkę wnioskami o wykreślenie, np. kilka osób ma takie same imiona i nazwiska i zakład ubezpieczeń składa wniosek o wykreślenie osoby innej niż ta, z którą rozwiązał umowę agencyjną.
- Wskazać przy tym należy, że decyzja o wykreśleniu w warunkach wskazanych ust. 1 winna mieć charakter decyzji związanej oraz dotyczyć może wyłącznie agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające.
- Wobec tego proponuje się podzielenie art. 84 projektu na dwa ustępy o następującym brzmieniu:
- „1. W przypadku uzyskania przez agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych z naruszeniem przepisów ustawy, organ nadzoru wykreśla, w drodze decyzji, takiego agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające z rejestru.*
- 2. W przypadku, gdy wykreślenie nastąpiło w wyniku błędnie lub omyłkowo złożonego przez zakład ubezpieczeń wniosku o wykreślenie, organ nadzoru może w drodze decyzji uchylić to wykreślenie. Uchylenie wykreślenia może być poprzedzone przeprowadzeniem stosownych czynności wyjaśniających.”*
76. **Art. 85 ust. 2 projektu** – regulacja przewidująca poprzedzanie zastosowania środka nadzorczego o charakterze wyłącznie naprawczym zastosowaniem (choćby fakultatywnym) innego środka o takim samym charakterze jest niepraktyczna i może prowadzić do obniżenia skuteczności sprawowania nadzoru.
77. **Art. 86 ust. 2 pkt 1 projektu** – przewidziana tamże instytucja jest całkowicie niepraktyczna, jeżeli podmiot nadzorowany nie stosuje się do środka nadzorczego o charakterze wyłącznie naprawczym, to zbędne jest stosowanie wobec niego kolejnego środka o takim samym charakterze.
78. **Art. 89 ust. 2 pkt 2 projektu** – przepis powinien odwoływać się do nieprawidłowości, a nie naruszenia prawa, gdyż nie wszystkie okoliczności, w jakich organ nadzoru może wydawać decyzje w przedmiocie zastosowania środków nadzorczych, mogą być zakwalifikowane jako naruszenia prawa.
79. **Art. 89 ust. 5 projektu** – przepis zawiera odwołanie do samego siebie, prawidłowo powinno być do ust. 1.
80. **Art. 92 projektu** – przepis powinien odnosić się do przypadków, w których dany podmiot nie jest pośrednikiem w ogóle w rozumieniu ustawy, a nie tylko „zgodnie z art. 44 ust. 1 i 2” (zob. art. 48 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym).

81. **Art. 98 pkt 1** projektu – wątpliwości budzi zakwalifikowanie dystrybucji reasekuracji jako czynności bezpośrednio związanych z działalnością reasekuracyjną. Ponieważ ta ostatnia polega przede wszystkim na zawieraniu umów reasekuracji, to przyjęć należy, że dystrybucja mieści się w tym zakresie, ponieważ oczywiste jest, że do zawierania umów konieczne jest m. in. wykonywanie odpowiednich czynności przygotowawczych. Zaproponowana w projekcie regulacja może doprowadzić do wniosku, że zakład reasekuracji mógłby wykonywać działalność dystrybucyjną również na rzecz innego zakładu reasekuracji, co wobec ograniczeń przedsiębiorstwa zakładów reasekuracji wydaje się niedopuszczalne. Analogicznie należy odnieść się do podobnej proponowanej regulacji dotyczącej działalności ubezpieczeniowej.
82. **Art. 98 pkt 2** projektu – proponowane regulacje są w ocenie organu nadzoru bezsankcyjne i brak będzie mechanizmów gwarantowania ich przestrzegania.
83. **Art. 98 pkt 3-5** projektu - organ nadzoru wskazuje, że projekt ustawy o dystrybucji ubezpieczeń przewiduje zmianę art. 20 art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Nie zmienione pozostaje jednak to, że obowiązek uzyskania od ubezpieczającego, w formie ankiety, informacji dotyczących jego potrzeb, wiedzy i doświadczenia w dziedzinie ubezpieczeń na życie oraz jego sytuacji finansowej, tak żeby można było dokonać oceny, jaka umowa ubezpieczenia jest odpowiednia do potrzeb ubezpieczającego zostaje w dalszym ciągu nałożony wyłącznie na zakład ubezpieczeń (art. 21 ustawy z dnia 11 września 2015 r.) chociaż – zgodnie z projektem ustawy o dystrybucji dystrybucję ubezpieczeń w zakresie grupy 3 działu I ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej może wykonywać wyłącznie agent ubezpieczeniowy, broker ubezpieczeniowy i zakład ubezpieczeń (art. 17 projektu). Tymczasem, zgodnie z art. 30 ust 1 i ust 2 Dyrektywy 2016/97, obowiązek uzyskania informacji na temat wiedzy i doświadczenia w dziedzinie inwestycji istotnej dla danego rodzaju produktu lub usługi, które są oferowane klientowi, został nałożony zarówno na zakład ubezpieczeń, jak również na pośrednika ubezpieczeniowego. W ocenie organu nadzoru, pozostawienie więc przepisów art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 11 września 2015 r. bez rozszerzenia katalogu podmiotów zobowiązanych na wszystkie podmioty uprawnione do sprzedaży ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym rodzi więc ryzyko niepełnej implementacji Dyrektywy 2016/97. Organ nadzoru proponuje ponadto, by obowiązki względem klienta, o których mowa przepisach ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej, odnoszące się do obowiązków związanych z dystrybuowaniem umów ubezpieczenia na życie, o której mowa w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy, zostały przeniesione do ustawy o dystrybucji ubezpieczeń. Organ nadzoru wskazuje, że projekt ustawy o dystrybucji ubezpieczeń zawiera wyłącznie opis obowiązków w zakresie zgodności umowy ubezpieczenia z wymaganiami i potrzebami klienta (art. 9 ust. 1 projektu), który stanowi odzwierciedlenie art. 20 dyrektywy IDD. Zdaniem DLU, przeniesienie obowiązków będących implementacją art. 30 dyrektywy IDD z ustawy z dnia 11 września 2015 r. do ustawy o dystrybucji ubezpieczeń zapewni większą czytelność projektu oraz poszerzy świadomość pośredników ubezpieczeniowych w zakresie ochrony konsumentów.
84. **Art. 98 pkt 4** (dodawany ust. 5c) projektu – niemożliwe jest przyznanie ubezpieczonemu prawa do odstąpienia od umowy ubezpieczenia.

85. **Art. 98 pkt 6** projektu – proponowany przepis skłania do nieracjonalnego wniosku, iż w zakresie ubezpieczeń innych niż także wymienione zakład ubezpieczeń może postępować nieuczciwie, nierzetelnie i nieprofesjonalnie.
86. W zakresie **Oceny Skutków Regulacji** organ nadzoru przekazuje dane liczbowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2017 r. (projekt prezentuje dane na 31 grudnia 2015 r.)
Brokerzy ubezpieczeniowi – 1323
Brokerzy reasekuracyjni – 42
Agenci Ubezpieczeniowi – 32298
Osoby wykonujące czynności agencyjne – 230475.

Ponadto organ nadzoru podtrzymuje uprzednio zaprezentowane stanowisko w zakresie wpływu ustawy na zadania realizowane przez KNF i postuluje uwzględnienie przyznania organowi nadzoru dodatkowych środków i etatów na realizację zadań.

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Marek Chrzanowski